

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА

Кафедра зарубіжної літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

Майя НІКОЛАЄВА

08

2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЛЮДИНА-КЛОН-РОБОТ В ЛІТЕРАТУРІ КРАЇН ЗАХОДУ

Рівень вищої освіти: **Перший (бакалаврський)**

Галузь знань: **03 Гуманітарні науки**

Спеціальність: **035 Філологія**

Спеціалізації:

035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька

035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська

Освітньо-професійна програма:

Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька

Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська

ОНУ

2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Людина-клон-робот в літературі країн Заходу». – Одеса: ОНУ, 2023. – 16 с.

Розробник:

Ланова В.В., ст. викладач кафедри зарубіжної літератури

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри зарубіжної літератури

Протокол № 1 від “ 28 ” 08 2023 р.

Завідувач кафедри

Валентина СИЛАНТЬЄВА

Погоджено з гарантом ОПП

Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

Наталя БІГУНОВА

Погоджено із гарантом ОПП

Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька

Інесса АЗАРОВА

Погоджено з гарантом ОПП

Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

Мальвіна МАРІНАШВІЛІ

Погоджено з гарантом ОПП

Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська

Олена ГРИГОРОВИЧ

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету романо-германської філології

Протокол № 1 від “ 29 ” 08 2023 р.

Голова НМК

Олена ГРИГОРОВИЧ

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри зарубіжної літератури

Протокол №   від “   ” 20 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри зарубіжної літератури

Протокол №   від “   ” 20 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни										
		<i>очна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>									
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 1	<p>Галузь знань <u>03 Гуманітарні науки</u> (шифр і назва)</p> <p>Спеціальність <u>035 Філологія</u> (код і назва)</p> <p>Спеціалізації:</p> <p><u>035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська</u></p> <p><u>035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька</u></p> <p><u>035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька</u></p> <p><u>035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська</u></p> <p>Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)</p>	<p>Дисципліна вільного вибору</p> <p>Rік підготовки:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;">3-й</td> <td style="width: 50%;">2-й</td> </tr> </table> <p>Семестр</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;">6-й</td> <td style="width: 50%;">3-й</td> </tr> </table> <p>Лекції</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;">20 год.</td> <td style="width: 50%;">6 год.</td> </tr> </table> <p>Семінарські</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;">16 год.</td> <td style="width: 50%;">4 год.</td> </tr> </table> <p>Самостійна робота</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;">54 год.</td> <td style="width: 50%;">80 год.</td> </tr> </table> <p>Форма підсумкового контролю: Залік</p>	3-й	2-й	6-й	3-й	20 год.	6 год.	16 год.	4 год.	54 год.	80 год.
3-й	2-й											
6-й	3-й											
20 год.	6 год.											
16 год.	4 год.											
54 год.	80 год.											

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: розглянути становлення жанру наукової фантастики в контексті проблем класичного гуманізму, «нового гуманізму» та трансгуманізму; ознайомити з філософськими та літературознавчими категоріями, які використовуються для аналізу художнього твору; окреслити основні теми та мотиви художніх творів, що присвячені науково-технічному прогресу та взаємодії людини з штучним інтелектом, клонами, роботами; виробити у студентів навички розрізняти у творчості авторів типові елементи таких жанрів, як наукова фантастика, антиутопія, кіберпанк, посткіберпанк в західноєвропейській та американській літературі II половини ХХ – початку ХХІ ст.

Завдання: ознайомити здобувачів вищої освіти з рекомендованими творами зарубіжної літератури; з'ясувати специфічні принципи аналізу західноєвропейської та американської науково-фантастичної літератури II половини ХХ – початку ХХІ століття; виокремити провідні закономірності розвитку означеного жанру.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких компетентностей:

Інтегральної:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, перекладу) та методики навчання іноземних мов у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної й педагогічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальних (ЗК):

ЗК06. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальних (СК):

СК05. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку зарубіжної літератури від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу.

СК07. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних і літературних фактів, інтерпретації та усного і письмового фахового перекладу з французької мови українською, з української мови французькою.

Програмні результати навчання (ПР):

ПР08. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію французької мови і зарубіжної літератур і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПР13. Аналізувати й інтерпретувати твори зарубіжної художньої літератури, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.

ПР15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий, спеціальний філологічний та перекладознавчий аналіз текстів різних стилів і жанрів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен *знати:*

- основні періоди розвитку науково-фантастичної літератури;
- основи та закономірності гуманістичного та постгуманістичного мислення;
- специфічні принципи аналізу західноєвропейської та американської літератури II половини ХХ – початку ХХІ століть;

вміти:

- опрацьовувати та аналізувати вказані у списку джерела та додаткові з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати;
- аналізувати запропоновані для читання художні тексти;
- розрізняти у творчості авторів типові риси науково-фантастичної літератури в контексті проблем клонування та взаємодії людини зі штучним інтелектом та роботизованими істотами.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ПРОБЛЕМА КЛОNUВАННЯ ТА ВЗАЄМОДІЇ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ З ЛЮДИНОЮ В ЛІТЕРАТУРІ II ПОЛОВИНІ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТЬ

Тема 1. Вступ. Роль жанру антиутопії в процесі формування канонів науково-фантастичної літератури.

Поняття «наукової фантастики» та її основні риси. Проблеми, тематика і основні риси роману-антиутопії. Антиутопічна модель світу в науково-фантастичній літературі ХХ століття. «Який чудесний новий світ» О. Гакслі як один з перших романів, присвячених проблемі клонування людей. Кастова система суспільства. Система персонажів та проблематика.

Тема 2. Модель майбутнього в науково-фантастичній літературі другої половини ХХ століття (А. Азімов)

Поняття «гуманізму» та «трансгуманізму». Роботизований світ А. Азімова («Двохсотрічна людина»). Екзистенціальна проблематика повісті. «Три закони робототехніки» як обов'язкові правила поведінки для роботів. Філософсько-моральна проблематика збірки оповідань А. Азімова «Я, Робот». Основні мотиви і сюжети.

Тема 3. Штучний інтелект та проблема клонування в британській літературі другої половини ХХ століття (А. Кларк, Б. Олдіс).

«2001: Космічна Одіссея» А. Кларка – перший роман про вплив штучного інтелекту на життя людей. Соціально-філософська проблематика твору. «Нова хвиля» в науково-фантастичній літературі другої половини ХХ століття. Інтерпретація літературного сюжету в романі Б. Олдіса «Звільнений Франкенштейн». Загострення основної проблеми претексту в реінтерпретації Б. Олдіса. Проблема відповідальність вченого за власні винаходи.

Тема 4. Філософський вимір науково-фантастичної літератури (С. Лем).

Тема пошуку контакту з невідомим в творчості С. Лема («Соляріс»). Філософсько-етична проблематика роману. Океан як прототип штучного інтелекту. Проблема взаємодії людини з штучним інтелектом.

Тема 5. Кіберпанк як піджанр наукової фантастики (В. Гібсон).

Поняття «кіберпанку» в літературі. Історія жанру та основні типи проблематики. Вплив нуару на формування кіберпанку. «Нейромант» В. Гібсона – канонічний твір в жанрі кіберпанк. Ідеї кіберпростору, віртуальної реальності та всесвітньої комп’ютерної мережі. Пророчий характер прози В. Гібсона.

Тема 6. Проблема самоідентифікації літературі кіберпанку (Ф. Дік)

Ілюзорність світу як філософська течію футурології та наукової фантастики. Лейтмотиви психодилічної фантастики. Ф. Дік – основоположник літератури про «андроїдів». Морально-етичний аспект взаємин людей і роботів у романі Ф. Діка «Чи мріють андроїди про електричних овець?»

Тема 7. Посткіберпанк як політично-сатиричний жанр в сучасній науковій фантастиці (Р. Морган).

Посткіберпанк як жанр, що розвинувся з кіберпанку. Основні відмінності літератури кіберпанку та посткіберпанку. Проблема технічного розвитку людства в романі Р. Моргана

«Видозмінений вуглець». Генна та молекулярна інженерія. Технології модифікацій людського тіла.

Тема 8. Проблеми штучного інтелекту, клонування та взаємодії роботів з людьми в сучасній англомовній мультикультурній прозі (К. Ішігуро).

Мультикультурний аспект творчості К. Ішігуро. «Новий гуманізм» як основоположний принцип творчого методу К. Ішігуро. Проблема клонування в контексті ідей гуманізму та трансгуманізму («Не відпускати мене»). Образи головних героїв Кеті, Томі, Рут. Наявність душі в штучно створених істотах. Притчовий характер та жанрова специфіка роману. Проблема загравання зі штучним інтелектом та пошуку формули безсмертя («Клара і Сонце»).

Тема 9. Альтернативна історія світу в сучасній науковій фантастиці (І. Мак'юен).

Проблема взаємостосунків людей з роботами в художньому просторі І. Мак'юена. Нова модель родини в романі «Свій серед машин». Проблема пошуку власної ідентичності. Творчий діалог І. Мак'юена та К. Ішігуро.

Тема 10. Проблема клонування в сучасній підлітковій літературі (Ш. Кернер).

«Світлокопія» Ш. Кернер як молодіжний науково-фантастичний роман. Поняття свободи в клонованому світі. Соціально-філософська проблематика роману. Загальні висновки до курсу.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	сем	лаб	ср		л	сем	лаб	ср
Змістовий модуль 1. Проблема клонування та взаємодії штучного інтелекту з людиною в літературі II половини ХХ – початку ХХІ століття										
Тема 1. Вступ. Роль жанру антиутопії в процесі формування канонів науково-фантастичної літератури.	11	2	2		7	10	2			8
Тема 2. Модель майбутнього в науково-фантастичній літературі другої половини ХХ століття (А. Азімов).	9	2	2		5	8				8
Тема 3. Штучний інтелект та проблема клонування в британській літературі другої половини ХХ століття (А. Кларк, Б. Олдіс).	9	2	2		5	8				8
Тема 4. Філософський вимір науково-фантастичної літератури (С. Лем).	9	2	2		5	8				8
Тема 5. Кіберпанк як піджанр наукової фантастики (В. Гібсон).	7	2			5	8				8
Тема 6. Проблема самоідентифікації в літературі кіберпанку (Ф. Дік).	9	2	2		5	10		2		8
Тема 7. Посткіберпанк як політично-сатиричний жанр в сучасній науковій фантастиці (Р. Морган).	9	2	2		5	8				8
Тема 8. Проблеми штучного інтелекту, клонування та взаємодії роботів з людьми в сучасній англомовній мультикультурній прозі (К. Ішігуро).	11	2	2		7	12	2	2		8
Тема 9. Альтернативна історія світу в сучасній науковій фантастиці (І. Мак'юен).	9	2	2		5	10	2			8
Тема 10. Проблема клонування в сучасній підлітковій літературі (Ш. Кернер). Підсумкове заняття.	7	2			5	8				8
Усього годин	90	20	16		54	90	6	4		80

5. Теми семінарських занять

Очна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Жанрові особливості роману О. Гакслі «Який чудесний новий світ»	2
2	Тема 2. Гуманізм та трансгуманізм в творчості А. Азімова	2
3	Тема 3. Інтерпретація літературного сюжету в романі Б. Олдіса «Звільнений Франкенштейн».	2
4	Тема 4. Проблема людяності та відповідальності в романі С. Лема «Соляріс»	2
5	Тема 6. «Чи мріють андроїди про електричних овець?» Ф. Діка як роман, що розмиває межі між категоріями людського та шутчного	2
6	Тема 7. Жанрові особливості та проблематика літератури посткіберпанку («Видозмінений вуглець» Р. Моргана)	2
7	Тема 8. Проблематика роману К. Ішігуро «Не відпускати мене»	2
8	Тема 9. Антиутопічна модель світу в романі І. Мак'юена «Свій серед машин»	2
ВСЬОГО		16

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 6. «Чи мріють андроїди про електричних овець?» Ф. Діка як роман, що розмиває межі між категоріями людського та шутчного	2
2	Тема 8. Проблематика роману К. Ішігуро «Не відпускати мене»	2
	ВСЬОГО	4

6. Теми практичних занять

Практичні заняття навчальним планом не передбачені.

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми / вид роботи	Кількість годин очна/заочна
1	ТЕМА 1. Роль жанру антиутопії в процесі формування канонів науково-фантастичної літератури. Поняття «наукової фантастики» та її основні риси. Проблеми, тематика і основні риси роману-антиутопії. Конспектування критичної літератури.	7/8

2	ТЕМА 2. Модель майбутнього в науково-фантастичній літературі другої половини ХХ століття. Поняття «гуманізму» та «трансгуманізму». Філософсько-моральна проблематика збірки оповідань А. Азімова «Я, Робот». <i>Знайомство з творами автора, читацький щоденник, конспектування критичної літератури.</i>	5/8
3	ТЕМА 3. Штучний інтелект та проблема клонування в британській літературі другої половини ХХ століття. Соціально-філософська проблематика роману «2001: Космічна Одіссея» А. Кларка. «Нова хвиля» в науково-фантастичній літературі другої половини ХХ століття. Інтерпретація літературного сюжету в романі Б. Олдіса «Звільнений Франкенштейн». <i>Прочитання текстів. Конспектування критичної літератури. Опанування теорією.</i>	5/8
4	ТЕМА 4. Філософський вимір науково-фантастичної літератури. Роман С. Лема «Соляріс». <i>Знайомство з творами означеного автора, читацький щоденник, конспектування критичної літератури.</i>	5/8
5	ТЕМА 5. Кіберпанк як піджанр наукової фантастики. Поняття «кіберпанку» в літературі. Історія жанру та основні типи проблематики. «Нейромант» В. Гібсона – канонічний твір в жанрі кіберпанк. <i>Прочитання творів, конспектування критичної літератури, опанування теорією.</i>	5/8
6	ТЕМА 6. Проблема самоідентифікації в літературі кіберпанку. Морально-етичний аспект взаємин людей і роботів у романі Ф. Діка «Чи мріють андроїди про електричних овець?» <i>Знайомство з творами означеного автора, читацький щоденник, конспектування критичної літератури.</i>	5/8
7	ТЕМА 7. Посткіберпанк як політично-сатиричний жанр в сучасній науковій фантастиці. Основні відмінності літератури кіберпанку та посткіберпанку. Проблема технічного розвитку людства в романі Р. Моргана «Видозмінений вуглець». <i>Прочитання твору, конспектування критичної літератури, опанування теорією.</i>	5/8
8	ТЕМА 8. Проблеми штучного інтелекту, клонування та взаємодії роботів з людьми в сучасній англомовній мультикультурній прозі. Творчість К. Ішігуро. <i>Знайомство з творами означеного автора, читацький щоденник, конспектування критичної літератури.</i>	7/8
9	ТЕМА 9. Альтернативна історія світу в сучасній науковій фантастиці (І. Мак'юен). Проблема взаємостосунків людей з роботами в художньому просторі І. Мак'юена. Роман «Свій серед машин». <i>Прочитання твору, конспектування критичної літератури.</i>	5/8
10	ТЕМА 10. Проблема клонування в сучасній підлітковій літературі. «Світлокопія» Ш. Кернер як молодіжний науково-фантастичний роман. <i>Прочитання твору, конспектування критичної літератури, підготовка до заліку.</i>	5/8
ВСЬОГО		54/80

Письмові форми контролю (складання конспекта, порівняльний проблемно-тематичний аналіз) мають описовий характер та спрямовані на розвиток аналітичних здібностей

студентів; вміння аналізувати літературну ситуацію у зв'язку із культурною, історичною та суспільно-політичною; орієнтуватися у жанровій системі кожного із художніх напрямів. Виконуються студентом в позаудиторний час самостійно із використанням всіх доступних джерел: художніх текстів та критичної літератури за списком (п. 14).

9. Методи навчання

Лекція, розповідь, пояснення, бесіда, евристична бесіда, літературознавчий аналіз художніх творів.

10. Форми контролю і методи оцінювання

Поточний і періодичний контроль: усне опитування, контрольна тестова робота.

Підсумковий: залік.

КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно (Зараховано)	у повному обсязі володіє системними знаннями про науково-фантастичну літературу II половини ХХ – початку ХХІ століть та суттєві їх ознаки, оперує фактами та відомостями; глибоко та всебічно розкриває еволюцію напряму, його жанрів і стилів, чільних представників та художніх явищ вказаного періоду; демонструє високі знання про розвиток і значення гуманістичної та трасгуманістичної філософії у світовому літературному процесі, самостійно знаходить додаткову інформацію з основної і додаткової літератури та використовує її при виявленні причинно-наслідкових зв'язків у розвитку даної епохи; під час усних виступів та письмових відповідей вільно, самостійно та аргументовано аналізує проблему формування критичного ставлення до науково-технічного прогресу	вільно використовує набуті теоретичні знання на семінарських заняттях; глибоко та всебічно аналізує й інтерпретує художні твори, присвячені проблемам клонування та штучного інтелекту, аргументовано обирає вид аналізу та виявляє загальні та відмінні тенденції в них; формує висновки і узагальнення стосовно їхньої специфіки та місця в літературному процесі; проявляє творчий підхід та ініціює нові шляхи розв'язання літературних проблем, використовуючи при цьому основну та додаткову літературу; зразково виконує контрольні тестові завдання; може оцінити результати власної практичної діяльності
Добре (Зараховано)	досить повно володіє знаннями про науково-фантастичну літературу II половини ХХ – початку ХХІ століть та суттєві їх ознаки; під час усних виступів та	має стійкі навички аналізу художнього твору, може визначити загальні й відмінні тенденції різних текстів жанру наукової фантастики,

	письмових відповідей обґрунтовано розкриває еволюцію напряму, його жанрів і стилів, чільних представників та художніх явищ вказаного періоду, використовуючи при цьому здебільшого основну літературу; при аналізі літературного процесу не вистачає достатньої глибини та аргументації; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує отримані знання, але допускає при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки	але в основному застосовує стандартні види аналізу; більшість тестових завдань виконує правильно
Задовільно (Зараховано)	знаннями про науково-фантастичну літературу II половини ХХ – початку ХХІ століть, її особливості та ознаки володіє на репродуктивному рівні або відтворює певну частину даного матеріалу з елементами логічних зв'язків; називає основні етапи розвитку наукової фантастики, визначає її представників, але має значні ускладнення під час виділення суттєвих ознак творчості авторів, виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків	під час виділення суттєвих ознак науково-фантастичної літератури II половини ХХ – початку ХХІ століть має ускладнення; у процесі аналізу художнього твору проявляє елементарні, нестійкі навички; правильно виконує половину контрольних тестових завдань; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків виявляє непослідовність
Не зараховано з можливістю повторного складання	матеріалом з теорії наукової фантастики, гуманізму та трансгуманізму володіє поверхово; еволюцію жанру, стилів та художніх явищ розкриває безсистемно; не може обґрунтувати та аргументовано пояснити проблему формування постмодерністського світосприйняття; допускає суттєві помилки під час відповіді	зміст прочитаних текстів відтворює погано, недостатньо розкриває їх сутність; уміння та навички аналізу творів відсутні, тому тексти аналізує фрагментарно, без узагальнень та висновків, допускає при цьому суттєві неточності; окремі тестові завдання виконує за допомогою викладача
Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє матеріалом з науково-фантастичної літератури	виконує лише елементи аналізу твору та тестових завдань, потребує постійної допомоги викладача

11. Питання для поточного контролю

1. Роль наукової фантастики в літературному процесі II половини ХХ – початку ХХІ століття.
2. Формування жанру наукової фантастики. Визначення терміну. Система піджанрів.
3. Основоположники жанру та їх програмні твори.
4. Закономірності формування жанру антиутопії. Роль антиутопії в наукового фантастичній літературі. Особливий тип героя.
5. Проблемне коло питань, якими цікавляться автори науково-фантастичних творів.
6. Проблема клонування, роботизації та взаємодії штучного інтелекту з людиною.
6. Роман О. Гакслі «Який чудесний новий» як перший взірець літературного твору, присвяченого проблемі клонування.
7. Система персонажів та основні типи конфліктів в роману О. Гакслі «Який чудесний новий».
8. Поняття гуманізму та трансгуманізму в літературі. Основні відмінності.
9. «Три закони робототехніки», запропоновані А. Азімовим.
10. Філософський контекст збірки оповідань А. Азімова «Я, Робот».
11. Образ робота Ендрю в оповіданні А. Азімова «Двохсотлітня людина».
12. Функція штучного інтелекту в романі А. Кларка «2001: Космічна Одіссея».
13. Проблематика роману Б. Олдіса «Звільнений Франкенштейн».
14. Інтерпретацію сюжету М. Шеллі в романі Б. Олдіса.
15. Сюжет та система персонажів в романі С. Лема «Соляріс».
16. Поняття про кіберпанк в культурі та літературі.
17. Ф. Дік як основоположник літератури про андроїдів.
18. Людина і робот в романі Ф. Діка «Чи мріють андроїди про електричних овець?»
19. Посткіберпанк як політично-сатиричний жанр в сучасній науково-фантастичній літературі. Поняття про посткіберпанк. Історія формування жанру.
20. Генна та молекулярна інженерія в романі Р. Моргана «Видозмінений вуглець».
21. Філософія нового гуманізму в творчості К. Ішігуро.
22. Антиутопічна картина світу в романі К. Ішігуро «Не відпускати мене».
23. Пошуки формули безсмертя в романі К. Ішігуро «Клара і Сонце».
24. Система персонажів в романі І. Мак'юена «Свій серед машин».
25. Соціально-філософська проблематика роману Ш. Кернер «Світлокопія».

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Очна форма навчання

Поточний контроль								Періодичний контроль (тестування)	Загальна оцінка
C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8		
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Поточний контроль передбачає оцінювання за 8 семінарів. Періодичний контроль проводиться у вигляді бланкового тестування за Т1–10.

Усі види контролю оцінюються в межах 100 балів кожен. Загальна оцінка – це середнє арифметичне усіх видів контролю.

Заочна форма навчання

Поточний контроль								Періодичний контроль (тестування)	Загальна оцінка
CP1	CP2	CP3	CP4	CP5	C6	CP7	C8		
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Поточний контроль передбачає оцінювання за 2 семінари та самостійну роботу за Т1, Т2, Т3, Т4, Т5, Т7. Періодичний контроль проводиться у вигляді бланкового тестування за Т1–10.

Усі види контролю оцінюються в межах 100 балів кожен. Загальна оцінка – це середнє арифметичне усіх видів контролю.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D		
60-69	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

1. Плани семінарських занять з курсу «Зарубіжна література» для студентів факультету РГФ та філологічного факультету. Укладачі: Силантьєва В. І., Абабіна Н. В., Бежан О. А. та ін. Навчальне видання. Одеса : Астропrint, 2014. 246 с.
2. Списки художніх текстів з курсу «Зарубіжна література» для студентів факультету РГФ. Укладачі: Силантьєва В. І., Абабіна Н. В., Бежан О. А. та ін. Одеса : Астропrint, 2014. 72 с.
3. Робоча програма навчальної дисципліни «Людина-клон-робот в літературі країн Заходу». – Одеса: ОНУ, 2023. – 16 с.
4. Силабус навчальної дисципліни «Людина-клон-робот в літературі країн Заходу».

14. Рекомендована література

Основна

1. Кузьменко В. І. Історія зарубіжної літератури ХХ ст. 2-ге видання : навч. посібник. Київ : Академія, 2012. 432 с.
2. Давидено Г. Й., Стрельчук Г. М., Гричаник Н. І. Історія зарубіжної літератури ХХ ст. 2 видання, перероблене та доповнене : навч. посібник. Київ : Центр учебової літератури, 2009. 488 с.
3. Давиденко Г. Й., Чайка О. М., Гричаник Н. І., Кушнерьова М. О. Історія новітньої зарубіжної літератури : навч. посібник. Київ : Центр учебової літератури, 2008. 273 с. URL : http://www.kafedragum-artcollege.edukit.km.ua/Files/downloads/308712_AC5A3_davidenko_g_y_ta_in_istoriya_novitno_zarubizhno_literaturi.pdf
4. Ніколенко О. М., Мацапура В. І. Літературні епохи, напрями, течії. Київ : Педагогічна преса, 2014. 229 с. URL : <http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/Nicolenko.pdf>

Додаткова

1. Гурдуз А. І. Шляхи Франкенштейна : творчий діалог Брайана Олдіса – Мері Шеллі. Новітня філологія. Миколаїв : Видавництво МДГУ імені П. Могили, 2007. № 7. С. 138–145.
2. Пархоменко І.І. Антиутопія: інтерпретація в сучасному літературознавстві. Вісник Харківського національного університету мені В.Н. Каразіна. 2011. № 963. Серія : Філологія. Вип. 62.
3. Пікун Л. В. Варіації літературної гри набутками роману М. Шеллі «Франкенштейн» у постмодерній літературі. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. Чернігів, 2011. Вип. 92. С. 17–19.
4. Плетень Р. Кіберпанк. Наукова фантастика чи сьогодення? [Електронний ресурс]. URL : <https://uamodna.com/articles/kiberpank-naukova-fantastyka-chy-sjogodennya/>
5. Сабат Г. У лабірінтах утопії й антиутопії. Дрогобич : Коло, 2002.
6. Солдатська Т. Перспективи трансгуманізму як нової філософії людини. Вісник Львівського університету. Серія : Філософсько-політологічні студії. 2017. Вип. 15. С. 109–113.
7. Eatough M. The Time that Remains : Organ Donation, Temporal Duration, and Bildung in Kazuo Ishiguro's Never Let Me Go. *Literature and Medicine*. Baltimore : The Johns Hopkins University Press, 2011. Vol. 1. P. 132–160.
8. Hawly E. Filmic Machines and Animated Monsters : Retelling Frankenstein in the Digital age : doctoral dissertation. Perth, 2011. 266 p.
9. Jerg M. Giving Form to Life : Cloning and Narrative Expectations of the Human. Partial Answers. *Journal of Literature and the History of Ideas*. 2008. Vol. 6. № 2. P. 365–393.
10. Seed D. A Companion to Science Fiction. Oxford : Blackwell Publishing Ltd, 2005. 612 p.

Художні твори

- Олдос Гакслі. Який чудесний новий світ.
 Артур Кларк. 2001: Космічна Одіссея. Земна імперія (за вибором).
 Айзек Азімов. Я, робот. Двохсотрічна людина.
 Браян Олдіс. Суперіграшки живуть ціле літо. Франкенштайн звільнений.
 Станіслав Лем. Соляріс.
 Вільям Гібсон. Нейромант.

Філіп Дік. Чи мріють андроїди про електричних овець?
Річард Морган. Видозмінений вуглець.
Крістофер Пріст. Престиж.
Кадзую Ішігуро. Не відпускай мене. Клара і Сонце (за вибором).
Ієн Мак'юен. Свій серед машин.
Шарлотте Кернер. Світлокопія.

15. Електронні інформаційні ресурси

Наукова бібліотека ОНУ:

- загальний електронний каталог НБ ОНУ – <http://lib.onu.edu.ua/ru/elektronnyj-katalog/>
- інформаційно-бібліографічний відділ НБ ОНУ – <http://lib.onu.edu.ua/ru/vyrtualnaya-spravochnaya-sluzhba/>

Електронна бібліотека «Українка» – <http://irbis-nbuv.gov.ua>

Електронна бібліотека дисертацій – <https://www.dissercat.com>

Електронні підручники з зарубіжної літератури для вузів – <http://www.gumfak.ru/zarub.shtml>